

“De **GALAMA’S**

en **GALEMA’S**

door de eeuwen heen”

.....
Verschijnt in het

voorjaar

najaar

21 jaargang nr. 1 1 juli 2011
.....

INHOUD

pagina

. Bestuur	2
. Van de Voorzitter en redactie	2
. Voorstellen nieuwe bestuur	3
. Familievaria: geboren getrouwd, overleden	4
. 'Nee, ik durf niet alles op te schrijven'	5
. Klaas en zijn vrouw en enige zoon IJsbrand	8
. Galama's/Galema's in het nieuws	19
. Elf steden op de fiets	22
. Relas van een superieur familielid	24

Donateursdag 2011

Zet de datum al vast in je agenda. De donateursdag is op zaterdag 10 september in Cornjum. Alle donateurs krijgen eind mei/begin juni nog bericht over het programma en hoe je je hiervoor kunt opgeven. Maar het belooft een mooie dag te worden en het is geen toeval dat de datum samenvalt met de nationale monumentendag!

Bestuur

Van de (ex)voorzitter

Beste vrienden van de stichting,

Toen ik als voorzitter aantrad was het herfst. Letterlijk, maar wat de stichting betreft ook in figuurlijke zin. Van veel Gala/ema's stond de wieg op de boerderij en zij zullen begrijpen dat de boer verontrust de winter tegemoet gaat als de zomer slecht was en hij in de herfst ziet dat de hooischuur niet vol is. Hoe krijgt hij de veestapel door de winter? Hij vertrouwt op de hulp van anderen en hoopt dat de winter mild en kort is, dat de lente vroeg mag komen. En zo is het gegaan.

In de vorige familiekrant blikte ik met genoegen terug op de reünie, de vernieuwde website en de forse groei van het aantal donateurs. Maar er was ook reden tot zorg. De stichting heeft dringend behoefte aan nieuw bloed, nieuwe gezichten die bestuurlijk en organisatorisch de steunpilaren zijn voor haar activiteiten. Met trots en voldoening meld ik dat die zoektocht niet voor niets is geweest! Er is inmiddels een nieuw bestuur geformeerd. Vol vertrouwen heb ik de voorzittershamer doorgegeven aan Nelly Galama. Het is dan ook aan haar om deze rubriek in de krant te vervolgen. Wij treffen elkaar op andere plekken, want ik blijf actief voor de stichting!

Haye Galama

En nu is het volop lente.....

De narcissen staan in volle bloei, de magnoliabomen laten hier in het Arnhemse de mooiste tooi alweer vallen. Een nieuwe lente... een nieuw geluid? Een bijna volledig nieuw bestuur heeft voorzichtig haar kopje boven de grond gestoken, nog een beetje zoekend naar de vorm. Gezaaid is er volop, door veel familieleden vóór mij. Noodzakelijk om iets nieuws te kunnen laten ontkiemen. Op deze plaats wil ik Wieke, Ysbrand en Haye hartelijk bedanken voor de zorg en aandacht waarmee zij het stokje hebben overgedragen. En Haye zorgt gelukkig voor de continuïteit, zoals u uit voorgaande vast al heeft begrepen.

Verderop in deze krant stellen de nieuwe bestuursleden zich aan u voor: vogels van diverse pluimage, dat kan ik u al wel vast verklappen! Als ik dit schrijf is de eerste bestuursvergadering net achter de rug. Totdat de hemel goed donker was gekleurd, zaten we in onze tuin in Arnhem. Ongekend... zo'n prachtige voorjaarsavond in april. De voorbereiding van de donateursdag is in gang gezet, taken zijn verdeeld en gezelligheid en de lach waren ook van de partij. Wat bijzonder om met vier "onbekende" familieleden - vanuit een gezamenlijke bron - aan de bloei en het voortbestaan van de Gala/ema Stichting te mogen bijdragen.

Nelly Galama

Nelly Galama

Familienummer: 1.13.51/ 32617

Hoe is het zo gekomen dat je in het bestuur zit?

In februari werd ik gebeld door Haye, die versterking zocht. Mijn eerste reactie was: de familie-stichting draag ik een warm hart toe en daaraan wil ik wel een bijdrage leveren, maar kan ik dit wel waar- maken? Een dag bedenktijd ingelast en daarop heb ik Haye terug gebeld: ja ik wil. Wat dat precies betekende zou ik later merken.

Wie ben jij?

Ik ben iemand die vol overgave en met veel enthousiasme in het leven staat en van daaruit nogal wat ballen in de lucht probeer te houden. Mensen ondersteunen in hun ontwikkeling en de wereld een beetje mooier maken, dat is wel een aardige samenvatting van wat ik doe. Als een soort verwonderde kabouter wil ik steeds weer open staan voor dat wat zich aandient.

Wat zou je vooral willen inzetten in het bestuur van de Familie- stichting?

Mijn kwaliteit om zaken te overzien en een beetje te regisseren zullen

Voorstellen nieuwe Bestuur

wel gemaakt hebben dat de voorzittersrol de mijne is geworden. Waar nodig af en toe sturen en vooral veel ruimte laten, dat zal mijn inzet zijn.

Waar ben je het meest benieuwd naar als het gaat om de familie-stichting?

Of we ook jongeren (laten we zeggen: onder de 30!) kunnen boeien met hun afstamming.

Met wat voor vragen en eventueel tips kunnen de donateurs bij jou terecht?

Ik sta open voor alle suggesties en vragen aangaande de familiebanden. Veel weet ik (nog) niet, maar een brug slaan naar anderen zal wel lukken.

Wat ik verder nog kwijt wil is.....

Dat ik nu al onder de indruk ben van het enthousiasme en de enorme inzet van alle Gala/ema's die ik sinds kort van dichterbij meemaak. Dat is werkelijk aanstekelijk.

Jan Galema

Familienummer: 1.14.136

Hoe is het zo gekomen dat je in het bestuur zit?

Een half jaar geleden bij een 50

jarig feest bij Haye's broer Rein heeft Haye mij gevraagd of ik geen interesse had om een bestuursfunctie in de Gala(e)ma's Stichting te vervullen. Hij deed dit op aanraden van mijn zus Annemieke zei hij.

Wie ben jij?

Ik ben Jan Galema, 51 jaar en woon op de ouderlijke boerderij in Burgwerd. Sinds 1984 ben ik zelfstandig boer. Ik ben getrouwd met Trees Hettinga en we hebben twee zonen, Anno en Tsjebbe. Bestuurlijk ben ik actief in landbouworganisaties en politiek.

Waar wil je vooral voor inzetten in het bestuur van de stichting?

Ik heb het penningmeesterschap op mij genomen dus dat wil ik in eerste instantie goed behartigen. Verder lijkt het mij leuk om me meer te verdiepen in de Gale(a)ma's in het algemeen.

Waar ben je het meest benieuwd naar als het gaat om de familie-stichting?

Dat we zo mogelijk Gala(e)ma's met elkaar kunnen verbinden. Dat we dit d.m.v. reünies, donateursdagen en andere activiteiten mogen verwezenlijken.

Met wat voor vragen /tips kunnen donateurs bij jouw terecht?

Alle dingen die met financiën te maken hebben. Tevens willen we als bestuur alle eigendommen inventariseren en deugdelijk op een centrale lijst te boek stellen.

Wat ik verder nog kwijt wil is.....

Dat er vanuit de donateurs velen mogen zijn die mee willen denken/helpen om de Gala•ma stichting vooruit te helpen in de vaart der volkeren.

Hanneke Galama

Familienummer: 31220

Hoe is het zo gekomen dat je in het bestuur zit?

Uit interesse.

Wie ben jij?

Johanna Anna Agata, dochter van Teake Jan Galama en Oeke Marie Miedema.

Wat zou je vooral willen inzetten in het bestuur van de familie-stichting?

Mensen bij elkaar brengen voor ontmoetingen en dergelijke.

Waar ben je het meest benieuwd naar als het gaat om de familie-stichting?

Wat jullie zo gebonden heeft en hoe het kan dat de stichting is ontstaan.

Met wat voor vragen en eventueel tips kunnen de donateurs bij jou terecht?

Ideeën en tips voor interessante en leuke ontmoetingen die te maken hebben met verleden, heden en toekomst.

Wat ik verder nog kwijt wil is.....

Mijn moeder Oeke Marie Miedema is geboren op de boerderij 'Ald Lears' te Greonterp op 10-10-1914. Van hieruit kon ze Senserhuis, een boerderij die wat hoger lag zien. Daar woonde haar toekomstig echtgenoot en mijn vader.

Voorstellen nieuwe Bestuur

Haye Galama

Familienummer: 1.14.142 / 34152.

Hoe is het zo gekomen dat je in het bestuur zit?

Twee jaar geleden zat het bestuur van de stichting in een dip. Eelco schreef daarover een brief aan alle donateurs. Ik heb me toen bij hem gemeld en

support aangeboden. In de vergadering in september 2009 te Heerenveen ben ik toen, samen met Ysbrand, gekozen als nieuw bestuurslid. Met Wieke hebben we toen gedrieën de schouders er onder gezet.

Wie ben jij?

Gnoti te auton, zeiden de Grieken; ken u zelf. Maar waarschijnlijk kent Agnes mij beter dan ik. Ik zie mezelf graag als iemand die opkomt voor sociale rechtvaardigheid, maar Agnes kent mijn luiheid, mijn drammerigheid en mijn starheid. Dus als je het echt wilt weten, vraag het haar..

Wat wil je vooral inzetten in het bestuur van de stichting?

Mijn talent om zaken te organiseren en te faciliteren. Schrijven en computerwerk hebben altijd mijn affiniteit gehad. Dat komt goed van pas in mijn nieuwe bestuurdersrol als secretaris met speciale zorg voor de website. We hebben al een start gemaakt, het plantje heeft wortel

geschoten. Over twee jaar zal hij in bloei staan!

Waar ben je het meest benieuwd naar als het gaat om de familie-stichting?

Wat me het meest boeit zijn de reünies en donateursdagen. Als de Gala/ema's in grote getallen bij elkaar komen en met elkaar een prachtige dag maken, dat is toppie! Ik ben benieuwd of het gaat lukken de stamboom voor iedere donateur eenvoudig toegankelijk te maken op de website.

Met wat voor vragen en tips kunnen de donateurs bij jou terecht?

Met alles wat met de website te maken heeft. Maar in feite met alles wat met de stichting te maken heeft. Want als het beter op het bordje van een andere donateur of bestuurslid gelegd kan worden, speel ik het door naar die juiste plek. Circa 15 kilo. Maar ik tennis te weinig, Agnes kookt te lekker en de wijn is te verleidelijk.

Familievaria

Geboren

Getrouwd

Overleden

Meinte Gerben Jacobus Galama, geboren Jirnsum 15-07-1960 en overleden te Tsjerkwert 13-04-2011

Martin Galama, is op woensdag 25 mei 2011 overleden. Martin werkte als docent engels in Enschede.

Greetje Galama van der Wal, geboren 25 november 1930 te Skulenboarch en overleden in Harns op 29 januari 2011. Zij is 54 jaar getrouwd geweest met Jaap Galama die afgelopen oktober overleed.

Antonia Galama van Steen, geboren te Dinteloord 19 juni 1915 en overleden te Emmeloord op 9 december 2010.

Theresia Elisabeth de Vries-Galama, geboren 24 mei 1929 te Blauwhuis en overleden 25 januari 2011 in Weidum.

Anne Galema, geboren in Winsum 12 juni 1912 en overleden in Wommels op 28 december 2010. Sinds 1 juni 2000 weduwnaar van Bottje Hijlarides, eerder weduwnaar van Anke Valkema.

Pieter Galema, geboren te Welsrijp 6 juni 1924 en overleden in zijn geboorteplaats op 3 februari 2011.

Maaike Galema-Noordmans, geboren te Welsrijp 31 oktober 1924 en overleden op 5 april 2011 in Sneek.

'Nee, ik durf niet alles op te schrijven'

Door: Anna Galema

De familiegeschiedenis bestaat uit verhalen die zijn doorgegeven. Wat wordt verzwegen gaat waarschijnlijk verloren. Tenzij familiearcheologen met resten dat alsnog weten te reconstrueren. Als er familiearcheologen bestaan, dan is Joseph Galema (85) er beslist één. Door zijn verhalen komen overledenen, wiens aanblikken op foto's allang zijn vergeelt, opnieuw tot leven. Ik ben benieuwd wat hem drijft bij al dat gegrave in het verleden en of hij alles durft op te schrijven.

Je vraag komt op een uitstekend moment', klinkt Josephs stem door de telefoon, als ik zeg dat ik hem wil interviewen over zijn fascinatie voor het familieverleden. Hoe dat zit? Daar kom ik wel achter als ik naar zijn huis in Breda kom. En dat antwoord maakt me eigenlijk nog nieuwsgieriger naar de man die al die Gale/ama's die voor ons leefden zo interessant vindt. Zijn artikelen zijn vaak rijkelijk geïllustreerd en vullen een groot gedeelte deze krant. Zijn zoektocht begint soms bij een fotoboek, een boerderij of een persoon die hem interesseert. Maar dan stuit hij vast niet alleen maar op heroïsche daden en zaken die het Gale/ama-licht kunnen verdragen.

In het centrum van Breda is op de eerste etage een keurig appartement, waar helemaal geen metershoog archief te vinden is. 'Priester en publicist' is hij volgens het Blauwe Galema boek. En dat boek gebruikt Joseph als leidraad bij zijn onderzoek. "Zonder deze genealogie zou dat onbegonnen werk zijn geweest" zegt hij. Joseph noemt zichzelf een perfectionist. Via meerdere wegen gaat hij na of zijn informatie klopt. Hij begon met schrijven toen hij door de Brabantse familietak naar voren werd geschoven, om hen te vertegenwoordigen binnen de familiestichting. Zijn eerste boekje 'Boerderijen route' over de 13 boerderijen van IJsbrand Klazes Galema presenteerde hij op de reünie in 1989, geheel in stijl.

Waar komt die interesse in het familieverleden vandaan?

Joseph Galema verkleed als IJsbrand Klazes Galema tijdens de presentatie van zijn eerste boek.

Vroeger werd niet over familie gepraat, helemaal nooit. Mijn moeder overleed toen ik vier was. Ook mijn grootouders IJsbrand Galema en Elisabeth Kramer stierven op jonge leeftijd. Ze lieten veel kinderen en een aardige schuld na. Waarom ze zijn gestorven en hoe al die kinderen zo goed terecht zijn gekomen, dat wilde ik graag weten. Hoe meer ik me erin verdiepte hoe interessanter het werd. Ik probeer me te verplaatsen in mensen uit die tijd en zo komen ze voor mij tot leven. Zo kwam ik erachter dat mijn overgrootmoeder Siebrigje Brandsma de weeskinderen stimuleerde om naar Brabant te gaan. Daar zochten ze namelijk boeren zonen om mede een nieuwe zuivel-

fabriek op te richten en daarvan directeur te worden. Zo kwam het dat drie broers Galema directeur werden van een fabriek, waarvan we een voortvloeiende nog steeds kennen onder de naam Campina.

Bent u niet bang te rooskleurige verhalen te schrijven over de Galema's en Galama's?

Daarom schrijf ik graag in de Ik vorm. Dan blijft het mijn mening. Ja, er zijn dingen die ik niet kan vertellen of niet mag vertellen. Ik probeer het zo te schrijven dat iemand die wel weet wat er achter schuilt, dat wel begrijpt. Maar het is dan geen eerlijke geschiedenis, nee. Maar waarom zou ik schrijven over onwettige kinderen? Dat durf ik niet aan. Misschien kan ik het wel niet omdat ik priester ben geworden. Ik was gewend aan een geheimhoudingsplicht.

U bent dus bang om mensen zoveel jaar na dato met een schokkend verleden te confronteren. Maar het kan toch ook juist opheldering geven?

De vader van Frans Kramer heeft een kind verwekt voor de huwelijksdatum, dat is te constateren. Maar bijvoorbeeld buitenechtelijke kinderen, dat is wat anders. Daar schrijf ik niet over. Dat past niet in een familie-verhaal, waar het te verwachten is dat mensen elkaar kennen. Als een dochter vroeger een kind kreeg met knecht, dan was het kind weg, knecht weg en ook de dochter. Zulke dingen hebben een grote archeologische waarde.

Als u denkt aan de Galema's, wat denkt u dan?

Dat ze zeer verschillend zijn. Er is een ondernemerstak, die ook risico ondernemingen is begonnen. Een boerentak en mijn eigen tak van Jan, de tak van het goede leven noem ik die maar even.

In het begin vond ik ze zuinig op het gierige af. Dat is ook wel te begrijpen want een boer moet reserveren voor andere jaren. Trots zijn ze ook, trots dat ze Gale/ama zijn. Er waren praktisch geen arbeiders te vinden met onze achternaam. Zelfstandigheid hadden ze hoog in het vaandel en daar hoorde ook een standsgevoel bij.

Ik denk ook aan Friesland. Hoewel ik in Brabant ben geboren en getogen, voel ik me ook verbonden met Friesland.

Bent u net zo geïnteresseerd in Familiegiedenis van uw moeder?

Nee, ik heb wel fotoboeken geanalyseerd maar ik heb er niet over geschreven. Van die kant heb ik geen genealogische achtergrond, geen blauwe Bijbel zeg maar. Het wordt eens stuk lastiger daardoor.

Is familie belangrijk voor u?

Ja, die heb ik altijd belangrijk gevonden. Je familie zegt ook wat over jezelf. Je ziet dingen die je kunt herkennen. Vanaf mijn 12e levensjaar ging ik naar een kostschool en sinds die tijd kwam ik nog weinig thuis. Vriendjes had ik daar niet. Het leek heel bedreigend om binnen die jongensgemeenschap contact met elkaar te maken. Ik miste het gezinsleven en de warmte die daarbij hoorde. Op den duur weet je bijna niet meer wat je mist, maar je mist wel wat.

Zoekt u familie omdat u iets mist?

Dat zou best eens kunnen. Ik heb belangstelling voor iedereen in de

familie, omdat we kennelijk iets gemeenschappelijks hebben. Of dat nou Friesland is of de tijd waarin we leven.

Ik ben geen priester geworden om het geloof te verkondigen. Ik wilde onder mensen zijn en van alles organiseren. Maar ook als priester wordt je apart gezet. Ik stond boven iedereen, dat was niet aangenaam. Je kon eigenlijk niet jezelf zijn. Dat kan ik bij een groot aantal Friese familieleden wel. Ik begon meer na te denken. Bij hen kon ik mijn creativiteit kwijt. Maar soms houd ik me toch wel in. Mijn vader die veel te vroeg is overleden zei op het einde van zijn leven, dat ze in Friesland soms dachten het alleen te weten. Hij zei dat niet alleen. Misschien word ik daar ook door gedreven.

Schrijft u voor uzelf of voor anderen?

Ik schrijf niet doel gericht. Het klinkt filosofisch, maar de weg is belangrijker dan het doel. Want als je dat

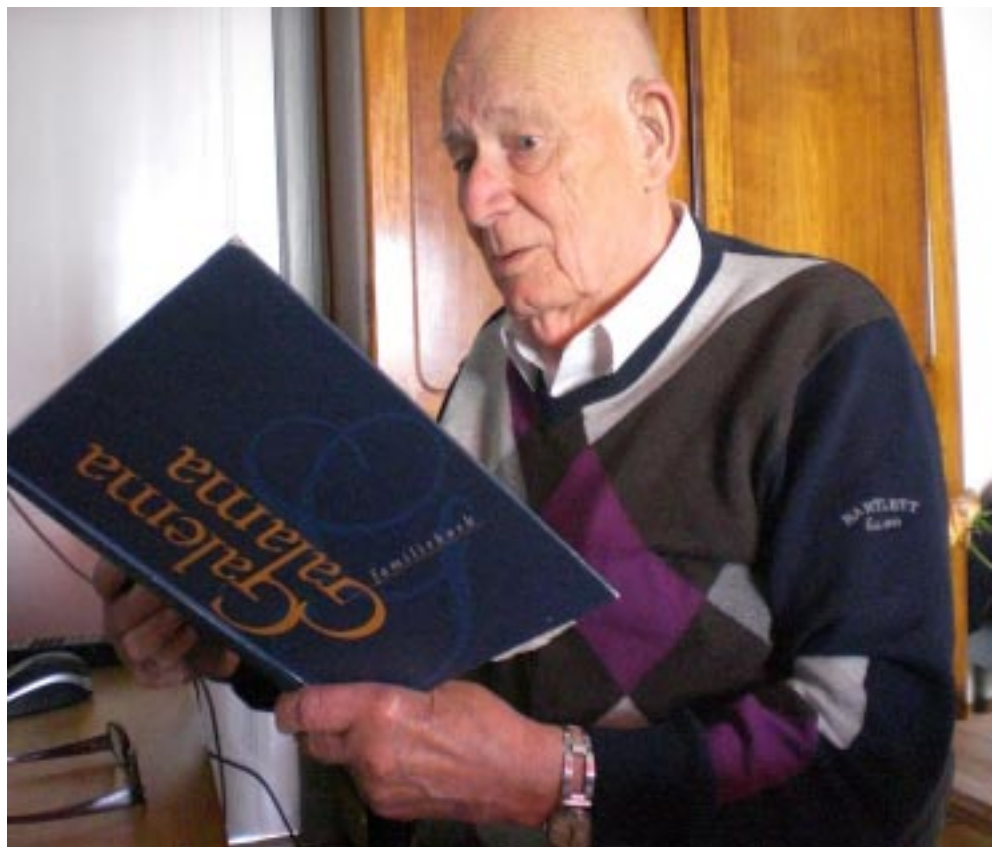
bereikt hebt, moet je weer opnieuw beginnen. Het levert me veel plezier op. Toch is het wel leuk als je gelezen wordt, ja.

Wat voor reacties krijgt u?

Ik hoor in mijn directe omgeving wel geluiden dat mensen het begrepen hebben, ook al is het soms ingewikkeld. Genoeg om er mee door te gaan. Slechts één keer hoorde ik iets negatiefs. Recentelijk zei iemand dat mijn verhalen te lang zijn en dat er niet door heen te komen is. Daarom ben ik ook blij om nu met dit interview in de nieuwsbrief te komen. Nu kan ik uitleggen waarom ik zo schrijf, als ik schrijf. En dan zullen we wel zien of mijn werk daadwerkelijk ingekort moet worden, want daarbij kan ik me wel wat voorstellen.

Hoe komt u nu op verhalen?

Soms begint het met een fotoboek, dan kom ik een persoon tegen die me interesseert. En de zoektocht kan beginnen. Soms weet ik in het begin

Zonder deze genealogie zou mijn werk onmogelijk zijn. Je moet ergens vanuit kunnen gaan.'

niets. Ik zoek in kerkboeken, familieboeken en brieven zijn ontzettend belangrijk. Het internet archief in Leeuwarden geeft plattegronden van boerderijen bijvoorbeeld. Data zijn natuurlijk belangrijk. Je gaat alles combineren. Ik zoek tijdgenoten op als dat nog kan, soms is het gewoon lukraak (alle) mensen met die naam uit het telefoonboek bellen. Gelukkig heb ik veel contacten en weet ik vaak wel iemand te vinden die me verder kan helpen.

Een handige manier is ook om iemand naar zijn fotoboek te vragen. Wanneer dat wordt geopend hoef ik niets meer te vragen, dan komen de verhalen vanzelf. Ik zeg vaak tegen mensen dat ze hun fotoboeken moeten digitaliseren, dan blijft het bewaard.

Zijn er nog meer mensen die dit werk doen voor de Gale/ama familiegeschiedenis?

Er zijn er wel meer die verzamelen, maar velen komen niet tot schrijven. Soms stimuleren mijn verhalen anderen om aan de slag te gaan en dingen uit te zoeken.

Een koffer met 500 bidprenten die Joseph is toegestuurd. Misschien het begin van een nieuw verhaal?

Wie gaat het van u overnemen?

Nou dat vind ik de belangrijkste vraag. Ik probeer te stimuleren. Maar een antwoord heb ik zo één twee drie niet. Belangrijk is dat iemand het kan. Een beetje algemene ontwikkeling moet je hebben. Ik kan voorlopig

nog jaren vooruit. Maar ik wil het ook best overdragen hoor, als het bestuur het wil.

Reacties op dit artikel kunnen naar:

josephgalema@ziggo.nl en
annagalema@gmail.com

Naam:

Joseph Johannes Theresia Galema

Geboren op 1926 13 februari. in 's-Hertogenbosch

*Nooit getrouwd, geen kinderen
Volgde het klein- en groot seminarium*

*Werd in 1951 als priester gewijd
Werkte als Kapelaan*

Richtte zich als functionaris op de geestelijke zorg voor de jeugd.

Studeerde in 1972 af als Sociaal Pedagoog

Werkte als leraar godsdienst en gedragswetenschappen op verschillende scholen.

En richtte een stichting op voor kansloze jongeren (en later ook ouderen).

Publicaties:

Naast diverse wetenschappelijke boeken schreef Joseph Galema het volgende over de familiegeschiedenis.

Boeken:

- Boerderijen route, de boerderijen van Ysbrand Klases Galema (1873) (1994)
- Tot in het vierde geslacht, een familiechroniek (1997)
- Kramer Kubaard, een familiechroniek (1998)

Artikelen:

Diverse voor familiekranten vanaf 1996

Films:

- Over de 13 boerderijen drie dvd 's met interviews met bewoners

- Film over melkfabrieken waar drie broers Galema's directeur waren
- Over Brabantse tak van de Galema's

Hoofdstuk 9: Klaas en zijn vrouw en enige zoon IJsbrand

Door Joseph Galema

De laatste vijf afleveringen betroffen de vijf dochters van IJsbrand Klazes en Ytje Siemonsma. Aan de drie zonen van IJsbrand hoop ik nu aandacht te gaan schenken opdat we ons ook enigszins op dezelfde wijze voor kunnen stellen, wie zij en hun echtgenoten en kinderen waren en hoe zij geleefd hebben. Uitgaande van en mij baserende op de genealogische gegevens van het "Galemaboek" tracht ik op grond van de vele verhalen, die ik hoorde ook hen in de herinnering terug te roepen. Hoe stellen wij ons voor dat zij leefden? Vele gegevens voor dit artikel met inbegrip van de foto's zijn met toestemming ontleend aan de niet uitgegeven kroniek, die in 1996 is geschreven door Loes van Aggelen - Galema, achterachterkleindochter van Klaas, de oudste zoon van IJsbrand Klazes. Haar vader IJsbrand 1913-2000 te Leidschendam is een van de allereerste geweest die met familie-onderzoek in de familie Galema begon.

Klaas was de oudste zoon en ook het oudste kind van IJsbrand Klazes Galema en Ytje Jans Siemonsma

Klaas werd geboren 22 oktober 1814 te Tjerkwerd op het ons intussen welbekende Westerhuis. Van hem is voor zover bekend slechts één foto bewaard en wel als lid van de schutterij. Dit lidmaatschap is vermoedelijk voor hem een belangrijke zaak geweest. Daarom vertel ik er iets meer over. Mannen tussen de 24 en 34 waren schuttersplichtig. Door middel van loting werd bepaald wie daadwerkelijk moest toetreden. Klaas meldt echter zichzelf, 24 jaar oud, aan op 29 mei 1939. De plaats van de schutterij in de samenleving kwam reeds ter sprake in hoofdstuk 7 naar aanleiding van de grootvader van Sjutje Galema's man Haye van der Werf (1769-1831), die hoofd van de politie en daarmee ook majoor van de schutterij was te Bolsward, belast met de zorg voor de openbare orde. Ik heb me zelf afgevraagd of Haye ondanks dat hij katholiek was, toch Oranje gezind was, zoals alle welgestelden dat waren. Ik neig nu er de nadruk op te leggen dat de functie van majoor van de schutterij waarschijnlijk a-politiek was. Dit maakte het mogelijk dat eveneens Napoleon hem in 1814 tot stadsmajoor benoemde vanwege zijn bekwaamheid de orde in de stad te bewaren. Klaas

*Klaas IJsbrands Galema
sergeant van de schutterij*

Galema, over wie we het nu hebben, kan ook zijn aangetrokken tot het bewaren van rust en orde. Mogelijk heeft hij dit karakter geërfd van zijn vader IJsbrand klazes, die als een van de meest welgestelden bijna van nature gebaat was met rust en orde. De Bolswarder schutterij hield oefeningen op het Bolswarder Schuttersveld en marcheerde o.a. naar de Schettensershof en terug. Door Willem I werden in 1830 de dienstdoende schutterijen mobiel

verklaard, hetgeen wil zeggen dat zij ook elders in het land in geval van oorlog konden worden ingezet. Dit is éénmaal het geval geweest tijdens de Belgische opstand van 1830-1839. In 1939 deed Klaas zelf aangifte.

De Kleine Dijklakker 7

7 Augustus 1842 huwt Klaas te Bolsward met Geertruyd Albada Jelgersma, geboren te Bolsward 17 september 1816 als dochter van Pieter en Houckjen (Aukjen?) Graaf op de Kleine Dijklakker 17, het stamhuis van de Albada Jelgersma's;

dit huis is nu een rijks-monument.

27 Juni 1844 wordt hun enig kind IJsbrand geboren te Bolsward; mij is nog onbekend waar precies. Ik doe een gok. De beide boerderijen Half Tjerkwerd, zowel I als II waren al in bezit van IJsbrand Klazes en behoorden toen nog tot Bolsward. Het kan op een van deze boerderijen zijn geweest dat Klaas en Geertruyd woonden. Helaas overlijdt Klaas reeds binnen een jaar 22 mei 1845. Je denkt dan bijna direct aan tuberculose. Geertruyd hertrouwt 18 juni 1848 met een vermoedelijke jeugdvriend die aan de overkant van De Kleine Dijklakker woonde, op de Grote Dijklakker, Bernard Jacobs van den Oever, geboren in 1818 als zoon van de 'porcelein'-handelaar Jacob Bouwes van den Oever en Trijntje Jans Faber. Bernard en Geertruyd en haar zoon IJsbrand verhuizen dan naar Groningen. Ik vermoed dat Bernard daar zoals zijn vader ook in 'porcelein' handelt.

De Grote Dijklakker

Kinderen van Bernard van den Oever en Geertruyd Albada Jelgersma

Ik noem hen, als half-broers en -zussen van IJsbrand, het enige kind van Geertruyd uit haar eerste huwelijk met Klaas Galema, voordat ik verder ga met IJsbrand

1. Helena Catharina wordt geboren 3 juli 1849 te Groningen. Zij wordt genoemd naar haar beide grootmoeders: de moeder van Geertruyd en de moeder van Bernard. Houckjenof Aukjen (?) zou gekerstend zijn tot Helena. Zij trouwt later te Harlingen met weduwnaar Allert van der Meer, stadsbouwmeester te Harlingen.

2. Jacobus (genoemd naar grootvader Jacob van den Oever) wordt geboren 24 januari 1851 te Groningen; hij verhuist in 1886 naar Tilburg.

3. Nicoletta (roepnaam Klazina, naar haar moeders 1e echtgenoot Klaas Galema) wordt geboren 18 maart 1853 te Harlingen, zij wordt slechts 3 jaar.

4. Petrus (genoemd naar moeders vader), wordt geboren in 1858 te Harlingen en gaat in 1870 naar het seminarie in Culemborg en wordt in 1881 priester gewijd; hij overlijdt jong in 1902 te Arnhem.

De naamgeving van kinderen wijkt soms af van de gebruikelijke gewoontes. Dit komt vaker voor wanneer men vroeg overleden familieleden bijzonder wil gedenken. Dit is hier zeker het geval geweest.

Petrus Albada Jelgersma met zijn oudere halfbroer IJsbrand Galema, voor de voordeur van Half Tjerkwerd II

In oktober 1852 verhuizen Bernard van den Oever en Geertruyd Albada Jelgersma met IJsbrand, Helena en Jacobus naar Harlingen en betrekken een pand in de Voorstraat 27, dat reeds verbouwd was tot een galanteriewinkel. Bernardus zal daar vermoedelijk zijn handel o.a in 'porcelein' hebben voortgezet. Hier

worden Nicoletta en Petrus geboren.

De naam Van den Oever komt vaak in de familie Galema voor. Niet alleen de weduwe van Klaas Galema hertrouwde met Bernard Jacobs van den Oever. Ook Klaas' jongste broer Michiel trouwde met een van den Oever,

Harlingen, Voorstraat 27, 4e pand van rechts

met Elisabeth Jacobs van den Oever, een halfzus van Bernard. Jacob van den Oever hertrouwde toen zijn

vrouw Trijntje Jans Faber kort na de geboorte van Bernard was overleden met Akke Hayes van der Werf, die hem nog tien kinderen schonk, van wie de zesde zojuist genoemde Elisabeth was. De band tussen de beide families Van den Oever en Galema is vooral op de volgende manier goed te verklaren. Jacob van den Oever werd in 1783 geboren te

Workum en was al vroeg wees; hij werd 14 jaar oud in het weeshuis opgenomen, hetgeen in die tijd geen lolletje was. Met een schoen en een slof komt Jacob dan als jongmaatje op zee terecht; vanuit Workum werd per boot veel handel gedreven op Amsterdam en ook op Engeland. Hoewel intussen Napoleon zijn broer Lodewijk Napoleon had weggestuurd en zelf het hele land had bezet om de handel met zijn aartsvijand Engeland te kunnen verbieden (het continentale stelsel) zag Jacob van den Oever toch nog voldoende kans om de Franse douane in Harlingen te omzeilen. Overall lagen Franse soldaten ingekwartierd. Het is bekend dat Jacob Frans sprak; wie zijn foto ziet, ziet in hem bijna een Franse Jacobijn. Hij maakte echter dankbaar gebruik van de omstandigheid dat de Oranjes juist bevriend waren met Engeland en daar maakte ook IJsbrand Klazes gebruik van. Jacob had al gauw een kofschip, genaamd "Mercurius". Het schip was niet verzekerd en daarom was het schip in porties verdeeld, om het risico te spreiden. De schipper deelde zijn schuit met bevriende

relaties, en een van deze relaties van Jacob Bouwes van den Oever Jacob Bouwes was IJs- Model van een kofschip brand Klazes, die ook wel geld wilde verdienen. De Mercurius vervoerde lommen en beenderen naar Londen en nam dan ladingen Wedgwood mee terug naar het vasteland. Zo ontstond de porseleinhandel van Van den Oever. Het was niet zonder risico wat Jacob deed. Omdat Jacob Frans sprak zagen de Engelsen hem aan als een Fransman. zij zetten hem gevangen op een Engelse boerderij en hij moest zich voeding verschaffen door stiekem een schaap te melken en brandnetels in de melk te koken. Op een morgen vond hij de dochter van de boer, die zich wilde verhangen, bengelend aan een boom; volgens een andere versie was het echter de boer zelf. Jacob kon de boer of de dochter op het nippertje redden, en kreeg het toen een beetje beter. Jacob was geen spion maar wel slim en hij was ook streng. Zijn dochter Suzanna (Sjoukjen?) was zwanger geworden voor haar huwelijk, en dat nog wel van een priesterstudent en daarom moest zij op last van haar boze vader bevallen op zee, op een

van zijn schepen zonder enige deskundige verloskundige hulp. Daar werd een jongentje geboren Fredderik Jacobs Hiemstra 8 augustus 1836; vader was Age Fredderik Hiemstra. Fredderik ging later in Franeker studeren voor geneesheer. Ik heb deze gegevens overgenomen uit de kwartierstraat Eijzen-Oosterbaan, Roermond 1988. Een andere

bron vormt een uitvoeriger beschrijving "Waar de Van den Oevers vandaan komen" door M. van den Oever te Hilversum, mei 1976. Daarin is geen sprake van Suzanna maar van Sjoukje, dochter van Jacob van den Oever die voor haar huwelijk zwanger zou zijn geworden. De naam van de vader is dezelfde, het kind was daar een meisje en heette Alieda. Deze tweede schrijver ontkent de waarheid van het verhaal over de bevalling op zee omdat het schip 'Mercurius' in 1827 al verkocht was. Dit is geen sterk argument, Jacob kan ook een ander schip gehad hebben. De juiste toedracht is dus onzeker.

Nog een zoon van Jacob van den Oever, Bouwe was getrouwd met Nienke Kramer, zus van Gerrit Klazes Kramer, die ik eerder heb beschreven als een trouwe vriend van IJsbrand Klazes. Zij deden ook in porselein in Leeuwarden maar zij verhuisden naar Antwerpen waar twee van hun kleinzonen zeer bekend werden, de een als schrijver, Karel 1879-1926 en de ander als kunstschilder, Constant 1881-1952. Nog Bouwe Jacobs van den Oever Nienke Klazes Kramer niet zo lang geleden, in 1985, werden de 'Verzamelde Werken van Karel van den Oever' uitgegeven, waarin ook zijn herinneringen aan Friesland zijn te lezen.

Ik ben uitvoerig ingegaan op de van den Oevers omdat Geertruyd, de moeder van IJsbrand met een Van den Oever hertrouwde en IJsbrand tussen de Van den Oevers opgroeide. Tegelijkertijd blijkt dat de band tussen de Galema's en de Van den Oevers al stamt vanaf de tijd van IJsbrand Klazes, die zoals ik me had voorgenomen altijd mede centraal zou staan in deze artikelen. Vermeld moet nog dat Geertruyd overleed 18 november 1888.

IJsbrand zoon van Klaas Galema en Geertruyd Albada Jelgersma

IJsbrand werd geboren 27 juni 1844 te Bolsward. Hij woont vanaf 1848 met zijn moeder en zijn stiefvader Bernard van den Oever tot 1852 in Groningen en daarna met zijn vier half-broers en -zussen in Harlingen totdat hij in 1865 trouwt. Hij bezoekt intussen in Geldrop een kostschool.

De onderwijswet van 1857 maakte bijzonder onderwijs mogelijk maar voor katholiek onderwijs kon men in

maar vooral voor de kinderen met zich meebracht.

In het begin ging de reis onder begeleiding per boot over de IJssel en daarna vanaf Utrecht met de trein, waar docenten vanuit het zuiden de kinderen ophaalden. Het kwam zelfs voor dat kinderen een jaar niet thuis kwamen. Deze opofferingen vonden men de moeite waard want de ouders die het konden betalen von-

Bouwe Jacobs van den Oever

Friesland niet terecht. Voor de lagere school kozen katholieken in Friesland liever voor het openbare onderwijs dan de protestantse school, totdat zij met 12 jaar hun eerste Communie konden doen, waartoe zij een tijd logerende bij familie in de stad werden opgeleid.

De meisjes gingen zelfs daarvoor naar een kostschool bij zusters in Harlingen, waar zij tegelijkertijd fijne handwerken en dienstbaarheid in gezinnen leerden. Daarna koos men voor een katholieke school in het oosten en vooral in het zuiden.

In mijn kroniek over de familie van mijn grootmoeder Kramer heb ik uitvoerig over de grote opofferingen geschreven die dit voor de ouders

Nienke Klazes Kramer

den het toen al nodig dat hun kinderen zo mogelijk doorstudeerden. Dat was ook voor IJsbrand het geval. IJsbrand ontplooit later naast zijn werkzaamheden als (heer)boer, waarvan hij het werk grotendeels aan de arbeider zal hebben overgelaten, veel sociale activiteiten, waarover nog uitvoerig.

Op 18 februari 1865 trouwt IJsbrand te Harlingen met Akke Hiddes Teernstra, geboren te Witmarsum 6 juni 1846, dochter van Hidde Douwes en Ytje Rientses Ypma te Pingjum. IJsbrand woonde en werkte volgens de gegevens van Loes van Aggelen-Galema op Half Tjerkwerd.

Ik vermoed na de gok die ik deed, op Half Tjerkwerd II, de boerderij waar hij waarschijnlijk ook geboren werd. Het is de boerderij die hij later erft en IJsbrand Galema Akke Teernstra waar hij dan ook gaat wonen. Half Tjerkwerd II is gelegen aan de oostelijke kant van de weg

Bolsward naar Tjerkwerd. Na hun huwelijk blijven IJsbrand en Akke enkele jaren op Half Tjerkwerd II wonen. In 1867 verhuizen zij naar

Jongedijk 2 te Nijland, ook een boerderij van IJsbrand Klazes. In totaal krijgen zij 13 kinderen waarvan er zes jong overlijden. Vooral de eerste jaren sterven bijna alle meisjes die genoemd waren naar Akkes moeder Ytje.

Elf jaar later in 1878 verhuizen zij weer naar Bolsward, naar Halfweg Tjerkwerd II en nu voorgoed. Hierover aanstonds meer. Eerst noem ik in het kort alle kinderen, ook die jong overleden, hoewel ik hen niet 'mee-tel'.

Jongedijk 2 te Nijland

Kinderen van IJsbrand Galema en Akke Teernstra

1.1. Klaas (Nicolaas) werd geboren te Bolsward 25 januari 1866. Als kind verbleef hij een hele tijd in Harlingen bij zijn grootmoeder, die zoals we weten hertrouwd was met Bernard van den Oever. Hij ging daar van 1872 tot 1877 naar de katholieke lagere school. Zijn moeder en Bernard zullen grote invloed op hem hebben gehad. Zijn moeders broer Theodoor Albada Jelgersma was ook met een Van den Oever getrouwd, met Anna een halfzus van Bernard. Theodoor had een goed florende drankhandel aan de Kleine Dijklakker, die hijvan zijn vader Pieter Albada Jelgersma had overgenomen. Hij was ongetwijfeld een inspiratiebron voor Klaas. In 1878 ging Klaas naar Hilversum op school. Zijn vader liet hem daarna nog wel een jaar op de boerderij werken maar Klaas besluit wijnhandelaar te worden.

1.2 Na Klaas worden er in de drie volgende jaren drie meisje, genaamd Ytje geboren die alle drie na ongeveer een half jaar overlijden.

Klaas Galema

2 Geertruida werd geboren in Nijland 30 augustus 1870. Als zij zes jaar is mag zij de eerste steen leggen van de herbouw van de boerderij in Half Tjerkwerd II. Deze steen is daar nog te zien rechts dwars opzij van de voordeur. Het opschrift luidt: G.Y.G. 1876. Over haar huwelijk vertel ik verderop.

3. Ytje werd geboren te Nijland 10 april 1872. Hoewel zij de enige dochter met deze naam was die in leven bleef, overleed zij toch op jeugdige leeftijd, ongeveer 24 jaar oud 28 augustus 1896. Volgens het verhaal stierf zij aan een hartaanval toen zij haar verloofde met een ander meisje zag.

4. Hidde Bernardus werd geboren te Nijland op 16 juli 1873. Hij was de tweede zoon, ruim 7 jaar jonger dan zijn oudste broer Klaas. Ook hij werd aangetrokken door de handel in wijn. Wanneer Klaas zijn drankhandel, in 1886 begonnen in Bolsward, in 1895 moet opgeven en met vrouw en kinderen naar Harlingen naar het ouderlijk huis van zijn schoonfamilie gaat blijft Hidde achter om de zaken te regelen. Later zal Hidde in Frankrijk ervaring opdoen op Chateau d'Angludet bij Bordeaux, werkelijk niet het minste, bekend om zijn Margaux.

5. Bernardus werd geboren te Nijland 5 oktober 1874. Twee jaar later verhuist het gezin naar Half Tjerkwerd II. Bernard is de enige zoon die veehouder wordt. Wanneer hij in 1907 trouwt is hij al boer op Half Tjerkwerd, zijn vader IJsbrand is dan al - in 1903 - overleden. Hij blijft boer tot 1913, het ging niet zo goed meer en het gezin vertrekt dan ook naar het Westen, waarheen de andere broers al zijn vertrokken.

6. Helena maakte het verlies van het vóór haar geboren zusje dat Helena was genoemd en slechts een maand mocht leven, enigszins goed. **Zij werd geboren 28 april 1878;** dit moet, gezien het jaar van haar geboorte, Bolsward zijn geweest op Half Tjerkwerd II. Van haar jeugd is (nog) weinig bekend

7. Kees (Cornelis) werd geboren 31 januari 1881 te Bolsward. Hij ging in Edam of Wormerveer naar school. Na zijn lagere school is hij volontair winkelbediende in Bolsward, waarschijnlijk bij zijn broers Klaas en Hidde. Zo komt ook Kees in de drankhandel terecht.

8. Elisabeth werd geboren 28 mei 1883 te Bolsward. Zij is nooit getrouwd; zij zou altijd voor anderen zorgen.

Hiermee heb ik in het kort de acht kinderen genoemd van IJsbrand, het enige kind van Klaas Galema en Geertruyd Albada Jelgersma. Zijn half-broers en -zussen uit het tweede huwelijk van zijn moeder met Bernard van den Oever hebben in zijn leven vast en zeker ook veel betekend. Daarom heb ik hen ook uitvoerig genoemd. Het gaat mij nu verder echter om IJsbrand zelf en zijn nakomelingen.

Over IJsbrand, de enige zoon van Klaas, en gehuwd met Akke Teernstra valt heel wat te vertellen. En dan gaat het vooral over zijn sociale en culturele activiteiten. Ik wil geenszins de mogelijkheid uitsluiten dat de prijs voor deze activiteiten ten nutte van een groot algemeen belang werd betaald met een minder florissant boerenbedrijf, dat door zijn zoon Bernard niet alleen gered kon worden. IJsbrand wordt niet voor niets in het Gedenkboek dat uitgegeven werd bij gelegenheid van het 50 jarig bestaan van den Frieschen Bond "een Jozef-figuur onder de eerste Friesche persapostelen" genoemd. Iets van deze prijzens-waardige gevoeligheid zal zijn kinderen ook zeker hebben geraakt. Dit zal ook blijken wanneer ik hun levensloop probeer te beschrijven met behulp van hetgeen mij uit de mondelinge en schriftelijke overlevering is bekend geworden.

Vanaf 1878 wonen IJsbrand en Akke met hun gezin op Halfweg Tjerkwerd II

Nijland, geschat op f. 68.000 en de boerderij Halfweg Tjerkwerd II, geschat op f. 63.777. Verder werden nog een aantal vorderingen toebedeeld, totaal de erfenis die zijn overleden vader zou zijn toegekomen: 1/8 van de totale nalatenschap van IJbrand Klazes en Ytje welke f. 1.159.250,00 bedroeg, te verdelen over acht kinderen. IJsbrand is een rijk man, in staat om Halfweg Tjerkwerd I geheel opnieuw op te bouwen, en da tdoet hij heel erg fraai. De huidige bewoners hebben het huis geheel gerestaureerd in oude stijl:

IJsbrand moet voldoende arbeiders gehad hebben voor de vele activiteiten die hij nu buitenshuis in Bolsward zou gaan ontplooiën. Hij had maar één zoon die belangstelling had voor het boerenbedrijf, dat was Bernard. Maar Bernard was pas vier jaar toen het gezin verhuisde naar Bolsward, Half Tjerkwerd II.

IJsbrand

Ik heb de lezer alleen nog maar kort laten 'kennismaken' met IJsbrand, enig kind en zoon van de oudste zoon Klaas van IJsbrand Klazes en Ytje Siemonsma, en met zijn vrouw Akke Teernstra en ook met hun vele kinderen, van wie slechts acht volwassen werden.

Nu allereerst meer over de ouders IJsbrand en Akke. IJsbrand was 20 en Akke 18 toen zij trouwden. Zij trouwden onder huwelijksvoorwaarden van winst en verlies, waarschijnlijk geëist door de ouders gezien hun jeugd. De bruid bracht een bedrag van f. 900,- in en de bruidegom een bedrag van f.18.091,19.

In 1873 erfde IJsbrand de boerderij te

Een prachtige entree met hal en trappenhuis

IJsbrand overlijdt na een druk en sociaal bewogen leven 19 mei 1903, 58 jaar. Akke zal hem ruim 25 jaar overleven.

We weten dat IJsbrand en Akke niet getrouwd waren in gemeenschap van goederen. Geheel in de geest, die men van IJsbrand had kunnen en mogen verwachten laat hij Akke de nalatenschap regelen. Het is alsof hij rekening hield met de mogelijkheid van een (vroegtijdig) overlijden, hetgeen in die tijd geen uitzondering was. Hij had Akke mede-eigenaar gemaakt. Ook blijkt dat hij zijn moeder, Geertruyd financieel heeft geholpen; ook zij was niet in gemeenschap van goederen getrouwd. Akke besluit na het overlijden van IJsbrand in 1903 de boerderij te Nijland te verkopen om de erfgenamen te laten delen in de erfenis. De boerderij wordt verkocht voor een prijs die hoger is dan de taxatiewaarde, voor f. 72.000. Bij de boedelscheiding erft Akke zelf de Zathe en Landen van Half Tjerkwerd II en het arbeidershuisje te Bolsward. Zij moet dan wegens overbedeling een toehaak van f. 30.513 aan de boedel betalen. "De Valk", waar Klaas een wijnhandel had, die hij op moest geven, wordt geërfd door de jongste zoon Kees. Klaas en Hidde worden gekort met eerder geleende gelden. De drie dochters krijgen vorderingen op de verkoop van de boerderij van Nijland. Het moet een gepuzzel zijn geweest maar begrijpelijk, gezien wat

Een schitterend geheel betegelde kamer

ik hiervoor al hebben kunnen vertellen.

Wanneer Akke in 1913 Halfweg Tjerkwerd II erft blijft Bernard daar boeren. Zijn moeder Akke blijft nog twee jaar op de boerderij wonen maar koopt dan voor haarzelf en haar jongste dochter Elisabeth een

buurman en de landerijen aan anderen. De verkoop brengt f. 82.048,90 op. De taxatie in 1873 bij de erfenis bedroeg f. 63.777.

In 1924 maakt Akke een testament waarin zij het vruchtgebruik van het huis aan de Wipstraat aan Elisabeth legateert voor de rest van haar leven

Bolsward Wipstraat 3 Akke en dochter Elisabeth

huis in Bolsward, Wipstraat 3, tegenover de Rijkstraat. De huizen in de Wipstraat hebben later plaats moeten maken voor uitbreiding van het Raadhuis. Twee jaar nadat Akke naar Bolsward is verhuisd, trouwt Bernard, in 1917

Tenslotte verkoopt Akke De Zathe Half Tjerkwerd II, huis en erf aan een

of totdat zij huwt; Elisabeth is dan 41. Akke overlijdt 2 mei 1928. Eén zevende deel van het huis, dat getaxeerd wordt op f. 1.000 maar door de familie op f. 1.200, komt neer op f. 171,42. Akke heeft een zeer welbestede oude dag gehad, geheel gegeven aan de kinderen, mag men wel zeggen.

Opnieuw IJsbrand

Niet vergeten maar bewaard tot een voorlopig slot, volgt nu nog het bewogen leven van IJsbrand, waarvan veel is beschreven in het reeds eerder genoemde Gedenkboek "Hoe wij groeiden uitgegeven bij gelegenheid van het vijftig jarig bestaan van den Frieschen Bond"

De tijd 1882 tot 1932, waarover het boek gaat, was voor een deel de tijd waarin IJsbrand zeer actief was, een

geheel andere tijd dan waarin zijn grootvader IJsbrand Klazes en Jacob van den Oever leefden. Toen kwam er onder Napoleon, begin 1800, een definitief einde aan een langdurige vervolging van de katholieken sinds de Hervorming in de 16e eeuw; eindelijk konden de katholieken hun schuilkerken verlaten.

Maar daarmee was aan de nieuwe vrijheid nog geen vorm gegeven. In de tijd van IJsbrand en Akke, laatste kwartaal van 1800, kregen de katholieken met een heel ander verschijnsel te maken.

Dat was het anticlericalisme van de liberalen. Het liberale weekblad "De Bolswarder Courant" schreef in 1877: "Een ultramontaan [iemand die aan de andere kant van de bergen woont die ons scheiden van Rome] is een roomsch-katholiek, die geen vrijen wil heeft, maar blindelings ook in zaken, die met godsdienst niets te maken heeft, de bevelen moet opvolgen, die de priester hem geeft."

De ultramontaan maakt geen vrije keuze maar dat doet de priester of de Kerk voor hem. En het gaat de

priester en de Kerk volgens de liberalen slechts om geldelijk gewin. Zo schreef de liberale Courant dan ook verder naar aanleiding van een bericht in het katholieke Dagblad de Tijd:

"Voor het gouden bisschopfeest van den paus is door de Tijd f 48690,22½ ontvangen.... geld is geld en de naam verandert de zaak niet" en "....ieder weet, dat voor de ultramontaan niet Nederland maar Rome het Vaderland is"

In deze geest schreef de gehele Friese lokale pers. De emancipatie van de katholieken moest in eigen huis bevochten worden.

Een van de belangrijkste leiders was Schaeapman 1844 - 1903, priester, sociaal en politiek bewogen en progressief, maar Rooms zeer conservatief. Hij was een Tukker. Om nog een ander groot katholiek emancipator te noemen op cultureel gebied, wijs ik op de architect Cuypers, bekend in Blauwhuis. De vruchten van de culturele emancipatie bleken op meerdere manieren.

"In de tachtiger jaren [1880] bestond in Bolsward een bloeiend en opgewekt Katholiek leven. In de Sint Vincentiusvereniging, op de kiesvereniging en bij de repetities

Petrus de Boer
1850-1905

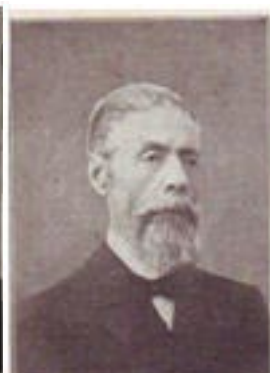
IJsbrand Galema
1844-1903

Marcellus Oos-
baan 1836-1902

Herman Oos-
baan 1834-1907

Herman Schoon-
hoff 1843-1907

van het zangkoor spraken de parochianen elkaar geregeld. Er waren mensen met flinke zaken die als het te pas kwam een offer voor de goede zaak wisten te brengen. Bij een vijftal die wekelijks bij elkaar kwamen om een kaartje te leggen kreeg het plan, een katholiek weekblad te stichten, vaste vorm. Het waren Petrus de Boer, IJsbrand Galema, Herman Oosterbaan, Marcellus Oosterbaan en Herman Schoonhoff." Het ging om het weekblad "Ons Noorden"

Friesche pers-apostelen". En in verheven taal wordt daarbij gezegd "Joseph erat vir justus (Mth. 1,19): Josef was een rechtvaardige, zegt de Schrift, een rechtvaardige van de daad, zonder dat we één woord van hem kennen". IJsbrand is lid van de

Vincentiusvereniging, het zangkoor en de kiesvereniging. Hij is ook actief in zijn eigen vak en mede-oprichter van de vereniging voor vakonderwijs in de Zuivelbereiding, waaruit de Zuivelschool in Bolsward voort zal komen. Voor de Nationale Militie heeft hij een vervanger, aan wie hij f. 400 betaalt. Pacifist of niet, in ieder geval was IJsbrand zeer dienstbaar aan de samenleving

ONS NOORDEN
 Nieuws- en advertentieblad
 voor de Noordel. Provinciën.
 Het eerste nummer verschijnt
5 JUNI e. k.
 en vervolgens elke Zaterdag van iedere week. Abonnementsprijs per 3 maanden franco is 90 ct. advert. 10 ct. p. regel bij abonnement aanmerkelijk lager.
 Plaatsing der advertenties tot Vrijdagmiddag 12 uur. Ingezetenen die op dit blad abonneeren ontvangen gratis het raadsverslag. Brieven enz. adresseer men aan de Administratie „Ons Noorden“ te Bolsward.
 M. H. RIDDER.

bestaan in een behoorlijke materiële welvaart - voor een werkelijk gelukkige toekomst wordt voldaan. Als ik over deze tijd zou schrijven zou het heel anders zijn. Wat mij echter al lang is opgevallen is dat in de geschiedenis van onze familie in het verleden het niet altijd en alleen om melk en boter en kaas ging. Een voorbeeld heb ik hier zojuist gegeven. Ik kan het nog wat uitwerken door nog nader in te gaan in de specifieke activiteiten van IJsbrand:

Een opmerking moet ik hier wel maken vanuit historisch oogpunt. Wij leven nu bijna meer dan een eeuw later. Alles behoeft nu niet meer katholiek georganiseerd te worden. Steeds meer, hoewel nog lang niet voldoende en zeker nog niet voor iedereen, wordt het duidelijk dat aan de randvoorwaarden - deze

IJsbrand trekt er met zijn tilbury op uit om abonnees te werven in de Zuidwesthoek van Friesland voor het katholieke weekblad, dat later zal uitgroeien tot een dagblad. Een "Jozef-figuur, schrijft het Gedenkboek, onder de de eerste

Zuivelschool in Bolsward (weleer)

De volgende aflevering gaat uitvoerig over de kinderen van IJsbrand Galema en Akke Teernstra.

Voor inzage van oude fotoboeken graag bericht: tel. 076 5229105 of josephgalema@ziggo.nl Zo mogelijk en zo nodig bezoek ik U hiervoor

IJsbrand op leeftijd

Voor een goed begrip moet hier nog de vraag worden beantwoord wie de kopie van het nieuwe katholieke weekblad verzorgde. Hiervoor was de geestelijkheid vooral verantwoordelijk.

Het was in die tijd nog zo, dat onder katholieken niet leken maar vooral de geestelijkheid hogere studies volgden; dit in tegenstelling tot ongelovigen, waar een onderscheid in deze zin niet bestond. Dat is intussen wel anders geworden. Het was Pater Eustachius Steven, franciscaan, die uit Limburg kwam en van 25 oktober 1875 tot 21 augustus 1882 kapelaan was te Bolsward en die samen met de Friesch geworden Groninger en Bolswarder hoofdonderwijzer M. de Ridder in de eerste jaren van Ons Noorden de intellectuele zorg voor een katholiek weekblad had. Zij samen zorgden voor de hoofd-

*Eustachius Stevens
kapelaan 1847-1883*

tikelen, en voor het verzamelen van copie; ook schreven zij zelf nog gauw een artikel. Zij deden ook het knip- en plakwerk, allemaal pro Deo, voor de goede zaak bij een drukke baan met avonduren. Hier

*M. de Ridder
Schoolhoofd '39-'99*

wordt weer opnieuw een verschijnsel van die tijd duidelijk. In kleinere gemeenschappen hebben vreemden vaak gezag. Hoe dat nu werkt is ook iets heel anders.

Galama's in het nieuws

Op 11 februari 2011 kwam het nieuws naar buiten dat Wethouder IJsbrand Galama opstapte als wethouder van Wieringermeer. Dit gebeurde met enige ophef, we hebben hieronder drie berichten geselecteerd die het duidelijk maken.

Politiek monument zwaait af

WIERINGERWERF - Wethouder IJsbrand Galama nam vorige week donderdag afscheid van de Wieringermeerse politiek. Burgemeester Leegwater noemde Galama, geheel terecht een "politiek monument" en lauwerde hem onder meer met een prachtig bronzen beeld. Leegwater zette Galama neer als

duizendpoot, die zich niet alleen ruim dertig jaar inzette voor de Wieringermeerse politiek, maar zich ook onbezoldigd bezighield met tal van nevenfuncties, waaronder het

voorzitterschap van het Scagon Theater. Galama brak in zijn afscheidspeech een lans voor het ambtenarenapparaat, waar hij altijd veel steun van heeft mogen onder vinden. "De minachting voor deze groep is geheel onterecht." Galama gaat genieten van een welverdiend pensioen. Al zal het woord stilzitten ook dan

nog altijd niet voorkomen in zijn woordenboek.

Bron: <http://www.schagenopzondag.nl/>

Waarom wethouder Galama zweeg en de PvdA haar wethoudersplek opofferde

Het zal niemand ontgaan zijn dat IJsbrand Galama (PvdA-wethouder in de Wieringermeer) na zijn brief aan de raad die val van het college in de Wieringermeer inluidde, zweeg.

Sinds augustus 2010 was het het college en de coalitiepartijen (VVD, OW, PW en de PvdA) duidelijk dat wethouder Wiersma niet functioneerde.

Vele gesprekken volgden, maar een oplossing bleef uit, totdat Cees List (VVD-wethouder) en IJsbrand Galama hun collega dwongen zijn belangrijkste taken over te dragen. Hiermee leken de problemen opgelost. De Wieringermeer zou op die manier netjes de eindstreep (die voor de Wieringermeer op 1-1-2012 ligt) kunnen halen.

Echter, men had buiten de fractie van de VVD gerekend, die een onbegrijpelijke move maakte en hun wethouder List opdroeg de door de wethouder zelf voorgestelde overdracht van taken terug te draaien.

Wethouder List liet zich als een marionet sturen en hiermee kreeg Wiersma zijn taken terug en de Wieringermeer haar probleem. Want, zo verzekeren ambtenaren en collegeleden uit andere gemeenten ons, Wiersma was niet capabel en vormde een risico voor belangrijke projecten in de Wieringermeer. Wethouder Galama kon het dus binnen het college niet oplossen en moest daarom zijn verantwoordelijkheid nemen. Galama schreef de raad

een brief waarin hij het hele verhaal uit de doeken deed; met als gevolg een aanklacht bij justitie wegens smaad. De ingeschakelde advocaat gaf IJsbrand het dringende advies per direct te zwijgen. Daarom staakte Galama per direct zijn werkzaamheden en zat niet meer achter de collegetafel.

De meerderheid van de raad erkende de problemen binnen het college en steunde een motie tegen het college. Wethouders List en Wiersma werden gedwongen af te treden. Wieringermeer zat zonder college, een zeer onwenselijke situatie.

Met 7 partijen in een raad van 15 leden bleek er geen meerderheid voor welke coalitie dan ook te vinden. Dit noopte de PvdA-fractie ertoe haar wethoudersplek op te offeren en de coalitie van CDA, ChristenUnie en Gemeentebelangen te steunen.

Duidelijk moge zijn dat de VVD, PW en OW in de afgelopen periode persoonlijke en partijbelangen lieten voorgaan op het algemene belang van de Wieringermeer.

Klokkenluider Galama moet zich door de aanklacht van Wiersma mogelijk verantwoorden voor de rechtbank. De PvdA offert een wethouderspositie in het algemeen belang van de Wieringermeer. Wordt fractievoorzitter Annaert van de VVD beloond met een plek in de provinciale staten op 2 maart?

Bron: <http://www.hollandskroon.pvda.nl>

Wieringermeer moet op zoek naar drie nieuwe wethouders

WIERINGERMEER - De Noord-Hollandse gemeente Wieringermeer moet op zoek naar nieuwe wethouders.

Twee wethouders werden donderdagavond ontslagen, een nam zelf ontslag.

Dit gebeurde tijdens een extra ingelaste raadsvergadering over een crisis binnen het college, zo meldt de gemeente.

Aanleiding voor de crisis vormde de moeizame relatie tussen wethouders IJsbrand Galama (PvdA) en Atte Wiersma (Onafhankelijk Wieringermeer/Progressief Wieringermeer). Galama zag ondanks meerdere gesprekken met Wiersma geen toekomst in verdere samenwerking en had de gemeenteraad verzocht zich over de situatie uit te spreken.

Bron: <http://www.volkskrant.nl/>

Galema's in het nieuws

Jelle Galema is een hockeyer die bij Oranje Zwart speelt.

De jonkies van OZ richten zich op

BLOEMENDAAL - Jelle Galema, Glenn Schuurman en Roel Bovendeert, drie hockeytalenten uit Boxtel, drie goede vrienden. Vorig seizoen speelden ze nog samen bij overgangsklasser MEP, gisteren bevochten ze elkaar in de hoofdklassewedstrijd Bloemendaal - Oranje Zwart.

OZ'er Galema moest zijn kameraden na zeventig minuten hockey feliciteren met de overwinning (3-2), maar hij had zelf ook iets te vieren: zijn eerste doelpunt in dienst van Oranje Zwart; zijn eerste hoofdklassegoal. "Dit is voor nu wel een hoogtepunt, ja."

Galema kwam afgelopen zomer naar Eindhoven. Zestien jaar was hij. Een talent, speler van Nederland Jongens A, maar nog niet klaar voor de sterkste competitie van de wereld. Door het vertrek van een groot aantal spelers moest hij toch meteen aan de bak. In het begin had Galema weinig

in te brengen, liep hij vaak achter het spel aan. Buiten de spotlights was er echter wel degelijk progressie, zo gaf ploeggenoot Bob de Voogd laatst al eens aan. 'Bijna niemand ziet het, maar die jonge mannen gaan echt met sprongen vooruit', aldus De Voogd, daarbij zeker ook doelende op Thomas Peters (18). Die deed eerder al van zich spreken met een goal tegen SCHC en maakte vorige week in de gewonnen wedstrijd tegen Rotterdam de bevrijdende 4-2. Gisteren was het de beurt aan Galema. De jonge Boxtelnaar, een week geleden zeventien geworden, richtte zich voor het eerst echt op. Het was niet alleen zijn goal, Galema speelde volwassen; was rustig aan de bal, had goede loopacties en deed ook verdedigend wat er van hem verwacht werd. "Op de trainingen ging het al langer goed, maar in de wedstrijden was ik nog wat angstig. Ik had ook nooit gedacht dat ik gelijk zoveel zou spelen."

Jelle Galema (r) en Glenn Schuurman, vorig seizoen nog samen bij MEP, gisteren tegenover elkaar tijdens Bloemendaal - OZ. foto Sander Koning/United Photos

De laatste weken worden meer en meer jonge OZ'ers voor de leeuwen gegooid. Thijs Bams (16) maakte eerder al zijn debuut in Heren-1, in Bloemendaal mocht beleefde ook Simon van der Loo zijn vuurdoop. Coach Roger van Gent kon niet anders; hij miste spelmaker David Alegre en verder Marc Sallés, Thomas Briels, Thijs Maartens en Bas van Valburg. Het inzetten van jeugdspelers was eigenlijk gewoon noodgedwongen. "Maar die mannen hebben me ook vandaag weer niet teleurgesteld", constateerde Van Gent tevreden.

Het moet een understatement zijn geweest, want de jonge OZ'ers deden het geweldig op 't Kopje. Verdediger Van der Loo maakte het routinier Ronald Brouwer vaak lastig, Galema reageerde attent bij een rebound na een strafcorner van Mink van der Weerden en Bams deed in de tweede helft hetzelfde bij een lage voorzet vanaf links: 2-2. De vechtlust van Oranje Zwart leek voldoende te gaan zijn voor een gelijkspel. Maar toen, kort voor tijd, vond een van de scheidsrechters het nodig om Galema voor een paar minuten naar de kant te sturen na een onschuldige actie. Het was een onzinnige beslissing, het was flauwekul, maar OZ zat ermee te kijken en kreeg in de slotseconden nog de 3-2 om de oren na een Bloemendaalse strafcornervariant.

De teleurstelling was ook bij Galema enorm, maar uiteraard zocht hij toch even zijn makkers Schuurman en Bovendeert op. "Een terechte overwinning voor ons", zeiden ze tegen me. Maar er kwam ook een heel vette knipoog achteraan."

Galema's in het nieuws

Uitreiking Lintje in de orde van Oranje Nassau

de burgemeester van de gemeente Overbetuwe reikt een lintje uit aan Mevrouw T. (Tine) Galama - De Haan.

Hierbij sprak zij de volgende woorden:

Het leven van mevrouw Galama-de Haan staat in het teken van Eerste Hulp Bij Ongelukken (EHBO) en de Landelijke Opleiding Tot Uitbeelding Slachtoffers (LOTUS).

Sinds u in 1986 het diploma EHBO hebt gehaald zet u zich vol enthousiasme in voor de EHBO vereniging Zetten en Omstreken en Lotuskring Rivierenland. Vanuit het hele land wordt u gevraagd als LOTUS- of traumaslachtoffer. Ook de brandweer van de gemeente Overbetuwe maakt graag gebruik van uw diensten. Zowel binnen als buiten de EHBO-vereniging verzorgt u diverse EHBO opleidingen.

Op basisscholen in Overbetuwe geeft u geheel belangeloos EHBO-les A en B. Voor de B-cursus schreef u zelf het lesmateriaal. U bent ook betrokken bij de invoer van de AED's in de gemeenten Overbetuwe en Lingewaard. Het is haast vanzelfsprekend dat u als

instructeur Reanimatie en AED bedienaar ook inwoners van deze gemeenten opleidt.

Naast het verzorgen van opleidingen coördineert u de inzet van EHBO'ers bij evenementen en onderhoud u de reanimatiepoppen. De registratie van het SMS alert onder leden heeft u ook opgepakt. Naast al deze vrijwillige werkzaamheden zou je haast nog voorbij gaan aan het feit dat u sinds 1990 bestuurslid bent van de EHBO-vereniging Zetten en Omstreken. Van u kan oprecht worden gezegd dat u van uw hobby uw (vrijwilligers)werk hebt gemaakt. Maar liefst 30 uur per week stopt u in de EHBO en de LOTUS. Het is voor mij dan ook goed voor te stellen dat u veel betekent voor de EHBO-vereniging Zetten en Omstreken.

Het is mij een genoegen u de versierselen op te spelden die horen bij uw benoeming tot Lid in de Orde van Oranje-Nassau

Op dinsdag 26 april is aan Wienke Galama dochter van Joop Galama en Tine Galama de Haan het artsen diploma uitgereikt.

Bloemendaal - Oranje Zwart 3-2 (1-1). 11. Brouwer 1-0, 28.

Galema 1-1 (sc), 38. Van Mierlo 2-1, 54. Bams 2-2, 70. O. Meijer 3-2 (sc).

Startopstelling OZ: Jenniskens; Van de Put, Balkestein, Baart, Van der Weerden; Rademakers, De Voogd, Delmée; Van der Schoot, Judge, Peters. Wissels: Bams, Galema, Van der Loo, Zandbergen.

Elf steden op de fiets, Pinkseren 2011

Relaas van een superieur familielid

Er is een tijd geweest dat mensen het bijzonder vonden als je een keer in het buitenland had vertoefd. Die tijd is niet meer. Laatst zei een familielid tegen mij: 'als je nog nooit in Londen, Berlijn of Parijs bent geweest, dan ben je natuurlijk wel behoorlijk wereldvreemd.' Ik schrok me rot, ik ben namelijk nog nooit in mijn leven in Londen geweest.

Dit familielid kwalificeerde me dus als wereldvreemd. Ik heb me voorgenomen om in mijn columns elk familielid dat mij denigrerend bejegend publiekelijk te kakken te zetten. Het desbetreffende familielid vindt het heel gewoon om drie weken rond te trekken door Senegal, net thuis gekomen heeft ze al weer een trip geboekt naar Parijs. Vorig jaar was ze in Egypte. Dankzij haar staat ons een heerlijke warme zomer te wachten, ik ben haar daarvoor zeer dankbaar. In feite is wat zij doet contraproductief. Ze gaat naar een warm land omdat het daar lekker warm is, maar omdat ze het vliegtuig neemt zorgt ze ervoor dat het bij ons ook lekker warm wordt. Dus hoe vaker ze weg is, hoe minder reden wij hebben om ons land te verlaten. Ik wacht dus geduldig totdat het in Friesland net zo tropisch is als in Senegal. Klamboe erbij en laat maar komen dat vakantiegevoel.

Dat reizen is een dingetje dat we gewoon zijn gaan vinden na de jaren 50. Bekijk onze stamboom maar eens, als je terug gaat tot onze verst gevonden voorouders dan zie je bijvoorbeeld bij mijn tak dat we al eeuwen wonen in en rondom Bolsward. Als een zoon ineens tien kilometer verderop ging wonen dan

was dat al bijzonder. Eeuwenlang was onze familie gekluisterd op die paar vierkante meter, de generatie van nu heeft daar in één klap een einde aan gemaakt. Mijn familieleden wonen niet alleen verspreid over Nederland, ze zijn zelfs verspreid over het buitenland. Als je niet mee doet aan de gekte dan wordt je al snel afgeschilderd als bekrompen en provinciaal. De gedachte is dat mensen die ver weg wonen interessanter zijn dan onze burens. In sommige gevallen kan ik dit zeer wel begrijpen, want mijn hemel wat bestaan er saaie burens... .

Maar door de bank genomen zijn Friezen natuurlijk duizendmaal interessanter dan één of andere Takkie Toekie stam. Zo heb ik bijvoorbeeld nog nooit gehoord van een Afrikaanse stam die kievietseieren zoekt. Ik hoor het u zeggen, nogal logisch want er wonen geen kieviten in Afrika. Maar denkt u eens dieper na, waarom wonen daar geen kieviten? Omdat niemand belang heeft bij de eieren. God maakt alleen vogels en diertjes als hij ook daadwerkelijk denkt dat de mens er ook echt iets aan heeft. Kieviten zijn voor ons gewoon leuk tijdverdrijf, in Afrika heeft hij dan weer allemaal vreemde dansjes bedacht met veel trommels. Dat zou bij ons niet aanslaan want voor je het weet heeft iemand een heup gebroken.

Dus als we echt iets nodig hebben van die lui, dan komt dat vanzelf wel naar ons toegewaaid. Hoe trotser en belangrijker een volk is hoe meer cultuur overwaait naar andere gebieden. Dat verklaart ook waarom het juist in Friesland altijd zo hard waait. De Sallandse of Saksische wind maakt zich natuurlijk snel uit de voeten als ze te maken krijgt met die heftige Friese wind.

Waar het de reizigers uiteindelijk om gaat is dat ze denken dat hun eigen cultuur ook maar een cultuur is en dat je altijd kunt leren van een andere cultuur. Onzin natuurlijk je moet

altijd in je achterhoofd houden dat jou cultuur de beste is, daarom vind ik het een goede zaak als we vanuit onze cultuur die andere lui gaan vertellen wat het beste voor hun is. Eigenlijk is dat ook de essentie van ontwikkelingswerk. Het zou mij niet verbazen als de hoofdoorzaak van de honger in Afrika te wijten is aan een gebrek aan Fierljep talent. Wij in Friesland hebben toch nooit honger? Als er geen eten meer is te vinden in het ene weiland, spring je toch gewoon over een slootje naar het volgende weiland? Het klinkt zo vanzelfsprekend, maar voor een Afrikaan is dat Hokus Pokus.

Beroald Galema